

Hoe werkt fiscale mediation en wat zijn de voordelen?

Een passende oplossing voor een fiscaal geschil? Er bestaat al sinds 2005 de mogelijkheid om in een mediation tot een oplossing te komen. U leest in dit artikel wat mediation nou eigenlijk is en hoe u daar in fiscale zaken mogelijk uw voordeel mee kunt doen.

Procederen bij de rechter is tijdrovend, kostbaar en de uitkomst is onzeker. U kunt in plaats daarvan dus ook kiezen voor mediation, als de zaak zich daarvoor leent.

Mediation is een vorm van alternatieve geschillenbeslechting. Bij een mediation proberen partijen die een conflict hebben, gezamenlijk tot een oplossing te komen onder begeleiding van een onafhankelijke mediator. Kenmerkend voor een mediation zijn de vrijwilligheid, de vertrouwelijkheid, de rol van de mediator en de wijze waarop tot een oplossing wordt gekomen. Partijen stemmen dus vrijwillig in met mediation. Niemand kan worden verplicht om deel te nemen aan een mediation, in tegenstelling tot wanneer de ene partij de andere partij voor de rechter daagt.

Om in een mediation vrij te kunnen spreken moeten partijen erop kunnen vertrouwen dat zij informatie over hun (juridische) positie in volledige vrijheid met de mediator en elkaar kunnen delen zonder dat de vrees bestaat dat die informatie tegen hen wordt gebruikt. Aan de start van een mediationstraject wordt daarom getekend voor vertrouwelijkheid door alle deelnemers in een mediationovereenkomst. De mediator zorgt voor die overeenkomst.

Mediation kan leiden tot een duurzame oplossing voor beide partijen

In de praktijk vindt mediation in fiscale zaken nog maar weinig plaats. Uit de antwoorden op de in het artikel genoemde Kamervragen, bleek dat er in 2022 slechts acht mediationzaken plaatsvonden en het in 2021 ging om 11 zaken. Het hoogste aantal in de afgelopen vijf jaar was in 2019: 21 zaken. Hoe dat komt? Niet bekend maakt onbemind! En dat is zonde, er zitten namelijk grote voordelen aan een mediation. Een geschil waar beide partijen samen tot een oplossing komen, leidt er immers toe dat zowel de belastingplichtige als de Belastingdienst instemt met de uitkomst (in tegenstelling tot wat vaak bij een gang naar de rechter het geval is), wat leidt tot een duurzame oplossing. Ook gaan partijen met elkaar in gesprek wat doorgaans de relatie ten goede komt.

Arsenaal

Voor belastingplichtigen, maar ook hun adviseurs en advocaten, zou mediation standaard in het arsenaal moeten zitten, zodat bij iedere zaak de best passende weg kan worden bewandeld naar een oplossing. In sommige gevallen kan dat dus ook mediation zijn in plaats van procederen.

Meewerken

Ook goed om te weten: staatssecretaris Van Rij van Financien gaf in antwoord op de Kamervragen aan dat als een belanghebbende gebruik wil maken van mediation, het uitgangspunt is dat de Belastingdienst daaraan meewerkt.

Vrijheid in het vinden van een oplossing

Vervolgens begeleidt de mediator de partijen bij het zelfstandig bereiken van een oplossing. De mediator neemt, anders dan een rechter, geen beslissing. De oplossing ligt dus in handen van de partijen die betrokken zijn bij het conflict. Er is geen derde die een beslissing neemt.

Een groot voordeel is dat partijen volledig vrij zijn in het vinden van een oplossing en niet, zoals een rechter, zijn gebonden aan een beperkt aantal mogelijkheden om het geschil af te doen. Partijen kunnen tot een oplossing komen die recht doet aan hun belangen. Mediation kan in beginsel plaatsvinden op het moment dat er een conflict is, dit geldt ook voor fiscale conflicten: conflicten tussen een belastingplichtige en de Belastingdienst.

Staatssecretaris Van Rij van Financiën maakte begin februari bij de beantwoording van Kamervragen over onder meer mediation in fiscale zaken onderscheid in conflicten en inhoudelijke geschillen. Hij gaf aan dat het bij conflicten meer gaat over het (vermeende) gedrag van één of beide partijen en bij geschillen over de fiscale inhoud. Vervolgens maakte Van Rij onderscheid in geschillen over de feiten en geschillen over de toepassing van het recht.

Bij de vaststelling van de feiten heeft de Belastingdienst in beginsel meer ruimte om in onderling overleg met de belastingplichtige tot een overeenkomst te komen. Bij geschillen over de toepassing van het recht is die ruimte veel beperkter, met name als de wet die ruimte niet aan de inspecteur toekent, aldus Van Rij.

Het lijkt bijna een woordspel van de staatssecretaris, maar dat is het niet. De ene fiscale zaak leent zich namelijk beter voor een mediation dan de andere. Bij een zuivere rechtsvraag is mediation inderdaad minder geschikt. Een zuivere rechtsvraag is vaak goed op te lossen via de formele weg van bezwaar en beroep. Juist als het om méér gaat dan de uitleg van de wet, kan mediation een belangrijke rol spelen.

Het kan helpen om met elkaar in gesprek te gaan

Geschil over de fiscale inhoud

En de ervaring leert dat de meeste fiscale geschillen maar in zeer beperkte mate over de pure uitleg van de wet gaan. Daardoor bevatten veel fiscale geschillen aspecten die zich lenen voor mediation. In die gevallen kunnen partijen bij een geschil over de fiscale inhoud via mediation tot een oplossing komen, in lijn met de belangen van de partijen.

Denk daarbij aan afspraken waarbij rekening gehouden wordt met het verleden, heden en de toekomst. Zeker omdat de relatie tussen de belastingplichtige en Belastingdienst ook na het conflict nog van belang is, kan het helpen om met elkaar in gesprek te gaan in plaats van via de formele weg het geschil te beslechten en bij de rechter recht tegenover elkaar te staan.

Het proces bij een fiscale mediation wijkt in principe niet af van het proces in een reguliere mediation. Zowel de belastingplichtige als de Belastingdienst kan om mediation verzoeken. Maar in tegenstelling tot reguliere mediation is het uitgangspunt dat een interne mediator van de Belastingdienst wordt ingezet in plaats van een externe mediator die partijen zelf kiezen.

Op verzoek van partijen bestaat wel de mogelijkheid om daarvan af te wijken en zelfstandig een mediator aan te wijzen. Een combinatie, dat wil zeggen één interne mediator van de Belastingdienst en één externe mediator, is eveneens mogelijk. Doorgaans wordt gestart met een kennismaking tussen

partijen, waarna een eerste mediationbijeenkomst plaatsvindt. Zoals eerder vermeld wordt voorafgaand aan de eerste bijeenkomst een mediationovereenkomst getekend.

Mediation met de interne mediators van de Belastingdienst is kosteloos

Oplossing in vaststellingsovereenkomst

Het verdere verloop verschilt per mediationtraject. Plenaire bijeenkomsten kunnen worden afgewisseld met momenten waarop de mediator met partijen afzonderlijk spreekt. Indien partijen uiteindelijk tot een oplossing komen, is het uitgangspunt dat zij bij fiscale zaken de oplossing vastleggen in een vaststellingsovereenkomst.

Mediation met de interne mediators van de Belastingdienst is kosteloos. Als de mediation volgt uit een doorverwijzing van de rechter, geldt er wel een vergoeding voor de kosten van de mediator. Sinds 1 maart 2023 biedt de Raad voor Rechtsbijstand daarvoor een startbijdrage aan. Dat verloopt via het mediationbureau van de rechtbank of het gerechtshof. Een mediation met de Belastingdienst kan dus een goed alternatief zijn voor een gang naar de rechter. En zoals hiervoor genoemd geldt dat ook voor inhoudelijke geschillen waarbij de duiding van feiten een belangrijke rol speelt.

Dit verdiepingsartikel is geschreven door Roelof Vos en Diede Molenaars, advocaten bij [Hertoghs advocaten](#) en leden van de Vereniging voor Fiscale Mediation, e-mail: info@hertoghsadvocaten.nl

Dit is een artikel van de redactie van Salaris Rendement

Salaris Rendement is dé informatiebron voor professionals die verantwoordelijk zijn voor de loon- en personeelsadministratie. Als salarisadministrateur, hoofd financiële administratie, P&O-manager of medewerker personeelsadministratie kunt u bijdragen aan een beter rendement van uw organisatie. U moet dan wel op de hoogte zijn van alle relevante wijzigingen in de wet- en regelgeving rond loonheffingen, sociale verzekeringen, pensioenen, personeelssubsidies en arbeidsrecht.

De onafhankelijke en ervaren redactie van Salaris Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat deze ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. Salaris Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad Salaris Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl